

Rigshospitalet

Telefonnummer direkte: 35 45 83 24 (Elisabeth Larsen)

E-mail: elisabeth.clare.larsen@rh.regionh.dk

Vejledning til kvinder der ønsker at donere æg

Baggrund:

Rigshospitalets Fertilitetsklínik tilbyder ægdonation til barnløse par, hvor kvinden ikke selv danner æg i æggestokkene - fx pga. "for tidlig overgangsalder", tidligere behandling for kræft, fordi æggestokkene er fjernet ved en operation, eller fordi kvinden er født uden æg-anlæg. Disse pars eneste mulighed for at opnå en graviditet er ved, at en anden kvinde donerer ubefrugtede æg.

Danske regler om donation af ubefrugtede æg:

- En ægdonor skal være **anonym** i forhold til det par, som modtager ægget. Kvinden der donerer, får således ikke oplysning om, hvem æggene doneres til, og om donationen resulterer i en graviditet.
- En ægdonor vil aldrig kunne dømmes som mor til et barn, som er udviklet fra det donerede æg.
- Det er kun tilladt at befrugte donerede æg med modtagerens mands sæd.
- Ægdonation er **frivilligt**, og donoren kan når som helst i behandlingsforløbet trække sit tilbud tilbage. Det vil i praksis sige til og med ægudtagningen.
- Ægdonation skal foregå **vederlagsfrit**. Det er dog tilladt at give et beløb sv.t, hvad en sæddonor får. Det er også tilladt at dække transportudgifter. Rigshospitalets Fertilitetsklínik har besluttet at give et honorar på kr 500 per donation og dække transportudgifter i henhold til Rigshospitalets gældende kilometertakst, som i 2011 er 2 kr per kørt km. Den nødvendige medicin udleveres gratis. Den indkomst, en kvinde opnår som ægdonor (vederlag + transport), indgår i den samlede skattepligtige indkomst på linie med kvindens øvrige indkomster. Det er herefter op til donor at fratække transportdelen på selvangivelsen.

Lovmæssige krav til kvinder der ønsker at donere æg:

- At kvinden er højst 35 år.
- At kvinden er fysisk og psykisk rask, og at der ikke er kendte væsentlige arvelige sygdomme i familien - såvel fysiske sygdomme som sindssygdomme.
- At kvinden er undersøgt for, om hun kan smitte med leverbetændelse (hepatitis B og C), AIDS (HIV-virus) og syfilis. Disse ting undersøges ved en blodprøve. Kvinden undersøges også for, om hun kan smitte med gonorré. Dette foregår ved en gynækologisk undersøgelse.

Andre "krav":

- At du ikke tager p-piller eller minipiller i den måned, du donerer æg.
- At du anvender *anden* prævention i dagene omkring ægudtagningen.

Hormonstimulering gør at du danner flere æg:

I en normal menstruationscyklus udvikler kvinden 1 modent æg per måned. Hvis du ønsker at donere ubefrugtede æg, vil vi stimulere dannelsen af æg, så der i stedet for 1 æg udvikles 8-10 modne æg per måned. Kvinder, der ønsker at donere æg, behandles med en meget forsigtig hormonstimulation, hvor det kun tilstræbes at modne og udtage halvt så mange æg som ved reagensglasbefrugtning af barnløse par. Måden hvorpå ægmodningen stimuleres er ved, at du stikker dig i maveskindet med en lille pen hver dag i ca. 7-10 dage. Ved ultralydskanning kan vi se, hvornår æggene er modne – typisk vil det være efter 12 - 14 dage.

Ægdonation – hvordan er forløbet ?

1. Ved en indledende og uforpligtende samtale med lægerne på Fertilitetsklinikken vil du blive informeret om alle forhold vedrørende donation af æg, og den behandling du skal have, for at flere æg modnes i samme cyklus. Ved samtalen får du også mulighed for at få svar på alle de spørgsmål, der kan dukke op.
2. Hvis du efter denne samtale stadig ønsker at donere æg, vil du komme ind til optagelse af journal, en ultralydsskanning af dit underliv og vi vil tage en blodprøve for at undersøge for smitsomme sygdomme.
3. Næste gang du får menstruationsblødning, vil vi bede dig ringe til sekretærerne på Fertilitetsklinikken, så I kan aftale tid til en ultralydsskanning af dine æggestokke og livmoder på din cyklusdag 3. Første dag (dag 1 i din cyklus) er den dag hvor menstruationen er godt i gang, og du 'bløder rigtigt'. Får du menstruation i en weekend, skal du ringe om mandagen.

Fertilitetsklinikken telefon: 35 45 49 53 er åben kl. 9.00-12.00

4. Aftal med sekretæren at møde til ultralydskanning på 3. cyklusdag. Hvis alt ser fint ud, starter du på dagligt at stikke dig i maveskindet med pennen, som indeholder det ægblære-stimulerende hormon FSH (Follikel Stimulerende Hormon). Fertilitetsklinikken sygeplejersker giver dig en grundig instruktion i, hvordan du giver dig selv indsprøjtninger. Med denne metode vil du udvikle 6-8 ægblærer. Næste skanning vil være 5 dage senere. Når blot én af ægblærerne er blevet 14mm i diameter, skal du nemlig også tage en indsprøjtning, der hæmmer, at du får ægløsning i utide. Den skal tages samtidig med pennen. Også her får du grundig instruktion af vore sygeplejersker. Regn med i alt 4-5 skanninger incl. ægudtagningen. Vi aftaler dato og tidspunkt med dig fra gang til gang (se skema).

5. Når ægblærerne ved en skanning viser sig at have den rette størrelse, skal du give dig selv en indsprøjtning med det ægløsende hormon. Indsprøjtningen skal tages kl. 22 om aftenen. Igen vil sygeplejerskerne give dig en grundig instruktion i, hvordan du gør.

Udtagning af æg:

Typisk finder ægudtagningen sted 12-14 dage efter din første menstruationsdag.

På den aftalte dag møder du kl. 8.15 i Fertilitetsklinikken. Du bliver modtaget af en sygeplejerske, som tilbyder dig beroligende og smertestillende medicin. Sygeplejersken lægger også en lille plastikkanyle (venflon) i din arm, så du kan få du smertestillende medicin herigennem i forbindelse med ægudtagningen. Vi anvender også lokalbedøvelse i skedetoppen, da udtagningen af æg kan gøre lidt ondt.

Selve ægudtagningen foregår ved, at lægen gennem skeden indfører en tynd nål i æggestokken. Samtidig foretages en ultralydskanning, så lægen præcis kan se, hvor ægblærerne ligger i æggestokken. De enkelte ægblærer tømmes for væske, hvorved æggene suges ud af æggestokken. Du kan blive noget døsigt af medicinen, men vil være vågen under hele indgrebet, hvor vi normalt taler sammen om, hvad der foregår. Det hele tager ca. 15 minutter.

Efter ægudtagningen skal du hvile dig mindst et kvarter. Du skal ikke regne med at kunne arbejde denne dag, og på grund af den beroligende og smertestillende medicin, må du ikke selv køre bil. Du er meget velkommen til at medbringe din mand/en veninde/søster el. lign. til ægudtagningen. Hvis du får smerter i underlivet efter ægudtagningen, kan du tage paracetamol (fx panodil, pinex, pamol).

Mulige ulemper og risici ved at være ægdonor:

1. Hormonbehandling: Indsprøjtningerne stimulerer din egen hormondannelse, og du kan føle dig oppustet, få brystspænding og trykken i underlivet. En **meget** sjælden men alvorlig komplikation er overstimulation af æggestokkene. Hos frivillige ægdonorer gør vi alt for at undgå dette – bl.a. ved kun at give halv dosis hormonstimulerende medicin og ved at inducere ægløsning på en måde, som modvirker overstimulering. Vi anslår, at risikoen for overstimulation er ca. 1:500. Symptomerne på overstimulering er smerter i maven, kvalme og opkastning. Behandlingen er normalt indlæggelse og væsketerapi. Ved at følge udviklingen af ægblærerne med tætte scanninger kan vi undgå denne sjældne komplikation ved at afbryde hormonbehandlingen. Du skal være opmærksom på, at din menstruation kommer allerede en uge efter ægudtagning.
2. Ægudtagningen: Stikket i skede-slimhinden gør, at kvinden kan bløde lidt fra skeden umiddelbart efter ægudtagningen. Blødningen stilner typisk af inden for det første døgn. Hvis blødningen er kraftig vil lægen oplægge gaze i skeden, så blødningen stopper. Selvom ægudtagningen foregår sterilt, kan der i ganske få tilfælde (ca. 1 tilfælde ud af 500) opstå underlivsbetændelse omkring æggestokkene. Ved underlivsbetændelse får man smerter og feber.

Ved tegn på komplikationer:

Hvis der er tegn på komplikationer, kan du ringe til Fertilitetsklinikkenes sygeplejersker på telefon 35 45 45 08 mellem kl. 9.00-12.00 og få en tid til kontrol ved afdelingens læger. Udenfor almindelig dagtid dvs. mellem kl 15.00-8.00 kan du ringe til Rigshospitalets

omstilling på telefon 35 45 35 45 og bede om den vagthavende reservelæge i Gynækologisk Klinik.

Prævention:

Det er vigtigt, at du bruger anden prævention end p-piller/minipiller i den periode, hvor du behandles med hormonstimulerende medicin – særligt i dagene omkring ægudtagningen. Selvom vi vil gøre vores bedste for at udtage alle de modne æg kan det – for at skåne dig – være nødvendigt at efterlade nogle modne ægblærer. Disse modne æg vil nemt kunne befrugtes ved et ubeskyttet samleje i dagene omkring ægudtagningen. Da vi ydermere har modnet mere end et æg, er der også stor risiko for tvillinger eller trillinger.

Hvor mange gange må jeg donere æg ?

Har du mod på at donere æg mere end én gang er dette bestemt tilladt. Der skal blot være en måneds pause imellem.

Kan jeg være uegnet som donor ?

Ja. I enkelte tilfælde vurderer vi, at risikoen for dig ved at donere æg er for stor. Det kan f.eks. være fordi æggestokkene ligger svært tilgængelige for ægudtagning. Også af hensyn til din sikkerhed, er det vigtigt at dit BMI (body mass index) er under 30.

Frivillighed:

Du skal vide, at du når som helst i forløbet kan trække dit tilbud om at donere æg tilbage. Også den dag hvor du skal have taget æggene ud. Når du dertil, at æggene er taget ud, og du fortryder, vil æggene blive destrueret.

*Fertilitetsklinikken 4071
2011*

Samtykkeerklæring:

Jeg bekræfter hermed, at have modtaget mundtlig og skriftlig information om donationens formål, fremgangsmåden samt mulige ulemper og risici.

Jeg bekræfter også, at jeg er informeret om, at donationen foregår frivilligt, anonymt og uden betaling.

Dato:

Kvindens navn: _____

Kvindens cpr: _____